

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, člana 115. Ustava i člana 60. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 104/11 i 92/12), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 11. avgusta 2016. godine, d o n i j e l o j e

ODLUKU

Utvrđuje se da Odlukom o raspisivanju republičkog referenduma broj: 02/1-021-894/16, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 15. jula 2016. godine, nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Obrazloženje

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 28. jula 2016. godine Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj 03.1/I-349/16 kojim se, na osnovu zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o raspisivanju republičkog referenduma broj: 02/1-021-894/16, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 15. jula 2016. godine. Uz navedeni akt dostavljena je predmetna odluka, zatim Odluka o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda broj 03.2-5-114/16 od 22. jula 2016. godine, te Obrazloženje ove odluke broj 03.2-5-114/16-1 od 22. jula 2016. godine. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda se navodi da je Narodna skupština Republike Srpske na Devetnaestoj posebnoj sjednici održanoj 15. jula 2016. godine izglasala Odluku o raspisivanju republičkog referenduma broj: 02/1-021-894/16, te je, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, ova odluka dostavljena na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je pomenutim aktom odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, jer smatra da je ovom odlukom povrijeđen vitalni nacionalni interes ovog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetne odluke, kao ni Zajednička komisija Narodne skupštine i Vijeća naroda, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa, da odluči da li je Odlukom o raspisivanju republičkog referenduma povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Odlučujući o prihvatljivosti zahtjeva, Vijeće je na sjednici održanoj 1. avgusta 2016. godine donijelo rješenje broj UV-7/16 kojim je utvrđeno da je prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o raspisivanju republičkog referenduma broj: 02/1-021-894/16, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 15. jula 2016. godine.

Vijeće je, naime, utvrdilo da su ispunjene procesne pretpostavke za prihvatljivost zahtjeva, cijeneći činjenice da je obavještenje o pokretanju postupka za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa ovom vijeću dostavila predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske, da je za odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa glasalo svih osam prisutnih članova Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda, da se o navedenom zahtjevu bošnjačkog naroda glasalo po proceduri za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, te da nije postignuta saglasnost svih klubova u Vijeću naroda, kao ni saglasnost Zajedničke komisije Narodne skupštine i Vijeća naroda.

Saglasno članu 50. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni

glasnik Republike Srpske“ br. 114/12, 29/13 i 90/14), Vijeće je 1. avgusta 2016. godine, Klubu delegata srpskog naroda i Klubu delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, kao i Narodnoj skupštini Republike Srpske dostavilo na odgovor pomenuto rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

U obrazloženju od 22. jula 2016. godine, koje je Vijeću dostavljeno uz Odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, navodi se da je sadržajem Odluke o raspisivanju republičkog referenduma, odnosno referendumskim pitanjem koje ova odluka definiše, a koje glasi: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?" povrijeđen vitalni nacionalni interes ovog naroda, jer se na taj način osporava Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-3/13 od 26. novembra 2015. godine, kojom je utvrđeno da član 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 43/07) nije u saglasnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4 Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s članom 1.1. i članom 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. S tim u vezi, u obrazloženju se ističe da se, nakon navedene odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, koja je konačna i obavezujuća, datum 9. januar kao Dan Republike Srpske, koji je neprihvatljiv za bošnjački narod, mora staviti van snage i da se više ne može propisivati kao praznik, bez obzira na volju građana i zvaničnih vlasti u Republici Srpskoj. Pored toga, u obrazloženju se ukazuje na mišljenje o usklađenosti izbora Dana Republike Srpske sa antidiskriminatorским standardima Vijeća Evrope, odnosno Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda koje je, na sjednici održanoj 11. i 12. oktobra 2013. godine, usvojila Evropska komisija za demokratiju putem prava, poznatija kao Venecijanska komisija, kao i na Deklaraciju o proglašenju Republike Srpskog naroda Bosne i Hercegovine, koju je pomenutog datuma 1992. godine usvojila Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, a koju nisu podržali ostali narodi u Bosni i Hercegovini. S obzirom na izloženo smatraju da nije moguće amandmanski djelovati na ovu odluku budući da je ista, kao i svi propratni akti vezani za pomenutu odluku, neprihvatljiva za bošnjački narod.

U odgovoru Narodne skupštine Republike Srpske na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva, koji je dostavljen 4. avgusta 2016. godine, navodi se da isti nije, ni sa formalnog ni sa materijalno-pravnog aspekta, utemeljen na Ustavu. Donosilac osporenog akta, pored ostalog, smatra da Klub delegata iz reda bošnjačkog naroda zloupotrebljava institut zaštite vitalnog nacionalnog interesa, jer svojim zahtjevom, u suštini, osporava ustavnost Odluke o raspisivanju republičkog referenduma. Pored ovoga, u odgovoru se ističe da Klub delegata iz reda bošnjačkog naroda nije naveo povredu ni jednog principa zajemčenog amandmanom LXXVII na Ustav kojim je dopunjen član 70. Ustava. Ističe se da Odluka o raspisivanju republičkog referenduma ne sadrži odredbe kojima se diskriminišu ili favorizuju pripadnici bilo kojeg naroda, kao i da ista nema nacionalni predznak već se odnosi na sve građane.

Klub delegata srpskog naroda i Klub delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda nisu dostavili odgovore na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva.

Odluku o raspisivanju republičkog referenduma broj: 02/1-021-894/16 donijela je Narodna skupština Republike Srpske na osnovu člana 70. stav 1. tačka 5. Ustava Republike Srpske, članova 182. i 186. st. 1. i 2. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske ("Službeni glasnik

Republike Srpske" broj 31/11) i članova 10. i 11. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 42/10). Ovom odlukom raspisuje se republički referendum na cijeloj teritoriji Republike Srpske (tačka I), referendumsko pitanje o kom će se građani izjasniti, glasi: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?" (tačka II), za dan održavanja referenduma utvrđuje se 25. septembar 2016. godine (tačka III). Propisano je i da se za obezbjeđivanje finansijskih sredstava i tehničke podrške potrebne za provođenje ovog referenduma zadužuje Vlada Republike Srpske, te da ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Republike Srpske (tač. IV i V).

U postupku odlučivanja o meritumu predmetnog zahtjeva, Vijeće je imalo u vidu da, u skladu sa članom 70. stav 1. tačka 5. Ustava, Narodna skupština Republike Srpske raspisuje republički referendum, kao i da, u skladu sa članom 77. Ustava, Narodna skupština može odlučiti da o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti odluku donese nakon prethodnog izjašnjenja građana na referendumu.

Pored toga, Vijeće je imalo u vidu da je zaštita vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda utvrđena članom 70. Ustava, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske, kao princip zaštite određenog kruga kolektivnih prava, kao što su ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda. Takođe, Vijeće je imalo u vidu i član 5. stav 1. alineja 2. Ustava, prema kome se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda.

Imajući u vidu navedene odredbe Ustava, kao i sadržinu Odluke o raspisivanju republičkog referenduma, te uzimajući u obzir navode Kluba delegata bošnjačkog naroda Vijeće je utvrdilo da osporenom odlukom nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. Ovakav stav Vijeće je zauzelo imajući, prije svega, u vidu činjenicu da zahtjevom Kluba delegata bošnjačkog naroda, kao ni navodima sadržanim u Obrazloženju koje je dostavljeno uz Odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda nije ukazano na povredu nijednog od prava iz kruga vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda, koji su definisani članom 70. Ustava, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske. Naime, Vijeće je utvrdilo da navodi podnosioca zahtjeva u vezi sa pravnim dejstvom Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-3/13 od 26. novembra 2015. godine ne mogu biti predmet razmatranja ovog vijeća koje može samo da cijeni da li se predloženim rješenjem u Odluci za koju se traži pokretanje postupka povređuje vitalni nacionalni interes. Pri tome, Vijeće je utvrdilo da se osporena odluka jednako odnosi prema svim narodima i građanima, te da kao takva ne može ugroziti vitalni nacionalni interes ni dovesti do diskriminacije u uživanju bilo kojeg od prava garantovanih Ustavom. Osporena odluka, po ocjeni Vijeća, nema nacionalni predznak, već se nezavisno od njihove nacionalne pripadnosti, podjednako odnosi na sve građane, koji slobodno

disponiraju svojim pravom da učestvuju na referendumu.

Ostali razlozi navedeni u Obrazloženju Kluba delegata bošnjačkog naroda zbog kojih je pokrenut postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa (navodi o mišljenju o usklađenosti koje je u vezi sa Danom Republike Srpske zauzela Venecijanska komisija te navodi koji se odnose na Deklaraciju o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine) se, po ocjeni Vijeća, takođe, ne odnose na pitanje zaštite vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda utvrđenih Ustavom Republike Srpske.

Na osnovu izloženog Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ove odluke.

Ovu odluku Vijeće za zaštitu vitalnog interesa je donijelo u sastavu: predsjedavajući prof. dr. Duško Medić, predsjednik Ustavnog suda mr Džerard Selman i sudije: Milenko Arapović, Vojin Bojanić Amor Bukić, Zlatko Kulenović i Irena Mojović.

Broj: UV-7/16
11. avgusta 2016. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Vijeća za zaštitu vitalnog
interesa
Ustavnog suda Republike
Srpske
Prof. dr Duško Medić, s.r.